

unf*ck Berlin

Kratki izborni program za izbore za Zastupnički dom Berlina 2026.

Predgovor

Berlin je jedan od najuzbudljivijih gradova na svijetu. Ipak, mjesecima čekamo pismo gradske uprave koje je odavno trebalo biti dostupno u digitalnom obliku. Djecu šaljem u dotrajale škole. Čekamo autobuse koji ne dolaze. Tražimo stanove koje ne možemo priuštiti.

To nije normalno. To ne smijemo prihvatiti – i ne moramo.

Drugi su gradovi te probleme već riješili. U Tallinnu se administrativni poslovi rješavaju digitalno u samo nekoliko minuta. Beč ima priuštive stanove jer ih planski gradi. U Kopenhagenu podzemna željeznica funkcionira jer je pametno financirana. Nije pitanje može li se, nego kako. A mi znamo kako.

Volt želi. Volt može. Volt djeluje. Ne upravljamo samo sadašnjošću – mi gradimo budućnost! Pragmatično, europski i na temelju činjenica. Odluke donosimo na temelju dokaza, a ne ideologije. Mjerimo učinak svojih politika i mijenjamo ono što ne funkcionira.

Ovo je naš plan.

Naš način vođenja politike

Europski, pragmatično, pozitivno

Promišljamo politiku iznova. Pritom nas vode tri osnovna načela:

- **Razmišljamo europski, djelujemo lokalno.** Volt je prva stranka koja ističe kandidaturu diljem Europe, sa zajedničkim temeljnim programom i pozitivnom vizijom za cijeli kontinent. Ono što već funkcionira u drugim dijelovima Europe donosimo u Berlin – i tako probleme rješavamo izravno na lokalnoj razini.

- **Pozitivno i usmjereno na rješenja.** Bismo samopouzdanje umjesto straha. Umjesto pukog upravljanja problemima ili traženja krivaca, stvaramo konkretna rješenja i viziju grada kojemu se možemo radovati.
- **Socijalno-liberalno.** Stvaramo stvarnu slobodu za sve. Sloboda koja je ograničena prihodima, podrijetlom ili bojom kože – nije sloboda. Donosimo slobodu u kojoj svatko može sam oblikovati svoj život, bez obzira na zaradu ili korijene. To je novi socijalno-liberalni ton koji je potreban našoj politici.

Berlin funkcionira

Gradska uprava, digitalizacija i participacija građana

Berlin je pun ljudi koji žele promjene. Ono što nedostaje jest uprava koja im to omogućuje. Tko god danas želi riješiti nešto u gradskoj upravi, treba golemo strpljenje: nejasne nadležnosti, računalni sustavi koji međusobno ne komuniciraju i obrasci koje i dalje treba ispisivati. Povrh toga, u nadolazećim godinama u mirovinu odlaze tisuće iskusnih zaposlenika. Hoće li se graditi stanovi, hoće li tvrtke investirati i hoće li građani imati povjerenja u državu – sve to ovisi o funkcionalnoj upravi. Zato počinjemo upravu ovdje.

Berlin funkcionira tek kada gradsku upravu iznova osmislimo u digitalnom obliku i omogućimo participaciju svima.

Naša konkretna rješenja:

Gradska uprava

- **Snažnija razina savezne pokrajine za veću operativnost:** Ujedinjujemo ovlasti odlučivanja, upravljanja i izdavanja obvezujućih naloga na razini savezne pokrajine. Strateški važne poslove osiguravamo jedinstvenim standardima i jasnim pravima izdavanja uputa. Time rasterećujemo okruge te građanima osiguravamo učinkovite i lako dostupne lokalne usluge.
- **Brže poslovanje uz jasne rokove:** Uvodimo pravilo da se zahtjevi automatski smatraju odobrenima ako uprava ne odgovori u propisanom roku. Time stvaramo stvarni pritisak za ubrzanje rada.
- **Vidljiv učinak:** Vrijeme obrade i pokazatelje kvalitete svakog okruga učinit ćemo javno dostupnima. Time potičemo zdravu konkurenciju za najbolja rješenja i pravodobno otkrivamo gdje je potrebna podrška.
- **Najbolji ljudi za promjene:** Privlačimo i zadržavamo talente ciljanom kadrovskom strategijom. Prioritet dajemo informacijskim tehnologijama (IT) i organizacijskim vještinama kako bismo istinski pokrenuli reformu uprave.

Digitalizacija

- **Smanjenje troškova kroz suradnju:** Oslanjamo se na zajedničke IT sustave s drugim savezним pokrajinama. Time prevladavamo administrativne prepreke federalizma i izbjegavamo troškove skupih, zasebnih rješenja.
- **Jedan portal za sve:** Ujedinjujemo sve usluge uprave na jednoj sigurnoj, višejezičnoj i pristupačnoj platformi koja omogućuje transparentno praćenje statusa zahtjeva. Povrh toga, načelom „Once Only“ osiguravamo da se podaci, kojima uprava već raspolaže, ne moraju ponovno dostavljati jer su pozadinski sustavi konačno umreženi i surađuju.
- **Središnje upravljanje IT-jem:** Centraliziramo upravljanje IT-jem kako bismo jasno definirali nadležnosti između Senata, okruga i Središnjeg uslužnog centra (ITDZ). Time osiguravamo jedinstven način rada, sigurnost, podršku i nabavu te ukidamo skupe, paralelne strukture.

Financije

- **Transparentnost i dugoročno planiranje:** Uvodimo dvojno knjigovodstvo kakvo koriste tvrtke i prelazimo na dugoročno planiranje. Time jasno prikazujemo što Berlin posjeduje, a što duguje, dok proračun činimo stabilnim i u kriznim vremenima. Sredstva iz fondova EU-a te savezna i pokrajinska sredstva koristit ćemo dosljedno, umjesto da kao dosad redovito ostaju neiskorištena.

Participacija građana

- **Građanska vijeća sa stvarnim utjecajem:** Nasumično odabrana vijeća građana, u čijem radu mogu sudjelovati i osobe bez njemačkog državljanstva, daju preporuke za konkretne projekte. Te se preporuke ozbiljno razmatraju, umjesto da završe zaboravljene u ladici.
- **Poseban proračun za gradske četvrti:** Kroz participativni budžet, odnosno građanski proračun, građani sami odlučuju o tome na što će se potrošiti dio novca u njihovom okrugu. U Parizu taj model već uspješno funkcionira.

NAŠ BERLIN SUTRA: U Berlinu sutrašnjice svaki ćete administrativni posao obavljati bez papira i višestrukih odlazaka u institucije, jer će do 2029. godine cijela uprava biti digitalizirana. Svoje podatke morat ćete unijeti samo jednom, a ako neka institucija ne odgovori na vrijeme, Vaš će se zahtjev automatski smatrati odobrenim. Ako želite nešto promijeniti u svojoj četvrti, sudjelovat ćete u odlučivanju kroz građanska vijeća i građanski proračun, a ne tek na sljedećim izborima.

PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE Estonija: Primjenom načela „Once Only“, građani podatke dostavljaju samo jednom jer javne institucije sigurno i u skladu sa zakonom međusobno razmjenjuju podatke. Danska: Središnji građanski portal objedinjuje više od 2000 digitalnih usluga vodeći se načelom „digital first“. Hamburg i Hessen: Sustav dvojnog knjigovodstva izravno povezuje financijske podatke s konkretnim programskim ciljevima i učinkom javnih usluga. Pariz: Kroz participativne proračune građani obvezujuće sudjeluju u donošenju odluka o raspodjeli oko 5 % gradskoga investicijskog proračuna.

Berlin živi

Priuštivo stanovanje, održiva mobilnost i ugodne četvrti

Način na koji živimo, kako putujemo od točke A do točke B i koliko su naše četvrti ugodne za život, svakodnevno određuje kvalitetu života u Berlinu. Međutim, već danas nedostaje najmanje 100.000 stanova – i taj broj raste. Mnogi rubni okruzi imaju lošu prometnu povezanost, a otpad opterećuje javni prostor. Berlin živi tek kada pametnom gradnjom stvaramo priuštive stanove, osiguravamo javni prijevoz i prometnice te četvrti činimo živima i čistima.

Naša konkretna rješenja:

Stanovanje

- **Brža, jednostavnija i povoljnija gradnja:** Pravodobno definiramo građevinska zemljišta i ubrzavamo izdavanje dozvola kroz standardizirane, digitalne i nebirokratske procese. Primjenom jednostavnije, modularne gradnje smanjujemo troškove izgradnje i do jedne trećine.
- **Aktivacija postojećega stambenog fonda:** Olakšavanjem uređenja potkrovlja i jednostavnom prenamjenom praznih uredskih prostora u stanove možemo osigurati oko 40.000 dodatnih stambenih jedinica bez zadiranja u nove građevinske površine.
- **Jačanje stambenih zadruga i usmjerenost na javni interes:** Kroz veća financijska sredstva i dodjelu gradskog zemljišta snažno podržavamo stambene zadruge koje djeluju neprofitno za dobrobit svojih članova. Zajedno s povećanim ulaganjima u stambena društva u vlasništvu savezne pokrajine, time podižemo udio neprofitnih stanova na 50 posto.

- **Održavanje stanarina priuštivima bez usporavanja izgradnje:** Protivimo se krutim ograničenjima stanarina i paušalnim eksproprijacijama jer one smanjuju stambeni fond i koče investicije. Umjesto toga pojednostavljujemo provjeru dopuštenih iznosa najma, usmjeravamo mjere ograničenja rasta stanarina na kritična područja te stvaramo bazu podataka o stambenom fondu zaštićenu od manipulacija. Time osiguravamo potpunu transparentnost o cijenama najma, praznim stanovima i špekulacijama na tržištu.
- **Poticanje stjecanja vlasništva:** Pokretanjem inicijative u Saveznom vijeću (Bundesratu) oslobađamo kupce njihove prve nekretnine plaćanja poreza na promet nekretnina za iznos do 36.000 eura. Time olakšavamo stjecanje vlasništva, budući da mnogim građanima kupnja prvog stana propadne isključivo zbog visokih pratećih jednokratnih troškova.
- **Iskorjenjivanje beskućništva:** Primjenom modela „Housing First“, osoba koja živi na ulici najprije dobiva krov nad glavom, a tek potom stručnu podršku, a ne obrnuto. To je jedini human i ispravan put, a za grad je dugoročno povoljniji od stalnog upravljanja kriznim situacijama.

Mobilnost

- **Javni prijevoz za sve okruge:** Učinimo autobuse i vlakove pouzdanima, cjenovno prihvatljivima i pristupačnima u svim, pa tako i rubnim okruzima. Ujedinjujemo sve ponude unutar jedne aplikacije, a na saveznoj se razini borimo za trajno financiranje i opstanak Deutschlandticketa.
- **Prijevoz do kućnog praga:** Uvodimo autobuse na poziv koji se u tarifnim zonama B i C mogu naručiti putem aplikacije ili telefona. Oni u roku od oko 15 minuta prevoze građane, a posebice obitelji i osobe smanjene pokretljivosti, do najbližega prometnog čvorišta. Time za dobru mobilnost vlastiti automobil postaje suvišan, a telefon posve dovoljan.
- **Ubrzano širenje biciklističke mreže:** Intenziviramo izgradnju biciklističkih staza, ulica i brzih koridora. Ponovno pokrećemo planiranje privremeno zaustavljenih brzih biciklističkih ruta te u potpunosti provodimo Plan biciklističkog prometa.
- **Sigurne ulice, raskrižja i prometnice:** Kroz hitni program prioritetno povećavamo sigurnost na opasnim raskrižjima. Gradimo neprekinute zaštićene prometnice i povezanu biciklističku mrežu prilagođenu svima – dovoljno sigurnu i za djecu i za starije sugrađane.
- **Smanjenje broja dugotrajnih gradilišta:** Bolje koordiniramo radove kako se potpune obustave prometa ne bi automatski odobravale na dulja razdoblja. Umjesto toga, tijekom prekida u radovima javni prostor privremeno činimo ponovno prohodnim i iskoristivim.

Četvrti visoke kvalitete življenja

- **Zbrinjavanje otpada 24 sata dnevno:** Stvaramo lokalna, digitalizirana reciklažna dvorišta koja su otvorena 24 sata dnevno i funkcioniraju bez potrebe za osobljem. Angažiramo komunalne redare koji nadziru pridržavanje pravila o odlaganju otpada.
- **Sprječavanje propadanja poslovnih prostora:** Aktivno stavljamo prazne lokale i javne prostore na raspolaganje lokalnoj zajednici – za radionice, kulturne i društvene centre – umjesto da ih prepustimo propadanju.

***NAS BERLIN SUTRA** U Berlinu sutrašnjice pronaći ćete priuštiv stan u svojoj četvrti jer će do 2040. godine biti izgrađeno oko 300.000 novih stanova. Socijalne kvote i stambene zadruge osiguravat će priuštive stanarine, a stjecanje vlasništva bit će olakšano. Kroz grad ćete se kretati sigurnim ulicama i prometnicama, a u tarifnim zonama B i C autobus na poziv dovest će Vas za oko 15 minuta do najbližega željezničkog kolodvora. U svakoj će četvrti nastati radionice te kulturni i društveni centri, a glomazni i reciklažni otpad moći ćete odlagati u blizini svog doma 24 sata dnevno.*

***PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE** Bavarska: Uređenje potkrovlja bez obveze ishoda građevinske dozvole omogućuje brzu izgradnju stanova unutar postojećega stambenog fonda. Amsterdam: Primjenom fleksibilnih građevinskih propisa prazni su uredski prostori prenamijenjeni u gotovo 7000 stanova. Beč: Služba „WasteWatcher“ suzbija ilegalno odlaganje otpada specijaliziranim nadzornim timovima i dosljednim kažnjavanjem. Helsinki: Strategija „Vision Zero“ ostvarena je ograničenjem brzine na 30 km/h te izgradnjom sigurnih prometnica i raskrižja.*

Berlin uči

Rano obrazovanje, moderne škole i stabilna radna mjesta

Obrazovanje određuje životne prilike i društvenu koheziju. Gotovo svako treće dijete u Berlinu pri polasku u školu ima velike poteškoće s njemačkim jezikom, a mnogi se mladi, unatoč stalnoj umreženosti, osjećaju usamljeno. Berlin uči tek kada rano interveniramo, osiguramo obveznu potporu i obrazovanje promatramo kao cjeloživotni lanac – od vrtića do duboke starosti.

Naša konkretna rješenja:

Rano i predškolsko obrazovanje

- **Obvezna predškola od pete godine i jezične provjere s četiri:** Uvodimo obvezno pohađanje predškole od navršenih pet godina života. Kroz igru osmišljene jezične provjere s četiri godine omogućit će rano prepoznavanje djece kojoj je potrebna pomoć te pravodobno pokretanje ciljane potpore.
- **Multidisciplinarni timovi:** Uz odgojitelje osiguravamo uključivanje dodatnih stručnjaka kako bismo od najranije dobi snažili jezične i socijalne vještine djece.

Školski sustav i obrazovanje

- **Istinska priprema za život:** Uz klasične predmete uvodimo novi kurikulum „Životne vještine“. Kroz njega učenici svladavaju korištenje umjetne inteligencije, upravljanje financijama te suočavanje sa stresom i emocijama, uz rano profesionalno usmjeravanje.
- **Ciljanom podrškom osnažiti najopterećenije škole:** Za škole pod najvećim opterećenjem pokrećemo višegodišnji program transformacije. Osiguravamo im dodatno osoblje, snažnija školska vodstva,iskusne vanjske stručnjake za razvoj škola te jasne razvojne ciljeve uz preuzimanje odgovornosti za rezultate.
- **Protiv usamljenosti i nasilja:** U svakoj školi osiguravamo stalne timove školske socijalne službe i psihologa. Stručni mentori i edukatori dopiru do mladih na mjestima gdje usamljenost i radikalizacija najčešće i započinju – na društvenim mrežama.
- **Moderne i opremljene škole:** Ubrzavamo obnovu dotrajalih školskih zgrada te ih suvremeno opremamo – kako tehnološki, tako i prostorno.

Strukovno obrazovanje, studij i cjeloživotno učenje

- **Lakši prijelaz u strukovno obrazovanje:** Profesionalno usmjeravanje integriramo kao stalan dio nastave, osiguravajući više vremena za praksu u tvrtkama. Jačamo dualno strukovno obrazovanje i pozicioniramo ga kao ravnopravnu alternativu visokom obrazovanju.
- **Stabilna sveučilišta i vrhunska istraživanja:** Sveučilištima osiguravamo stabilno temeljno financiranje, a berlinske diplome vrijede diljem Europe. Zajedničkim i višejezičnim studijskim programima te potpunim priznavanjem ECTS bodova privlačimo vrhunske talente i istraživače. Ključne istraživačke potencijale Berlina, poput medicinske umjetne inteligencije (AI) i istraživanja klime, dugoročno razvijamo u vodeće međunarodne klastere.
- **Cjeloživotno obrazovanje:** Uvođenjem inicijative *Berliner BildungsPass*, svim građanima starijima od 25 godina osiguravamo godišnji vaučer za stručno usavršavanje kod certificiranih pružatelja usluga. Druge obrazovne vertikale, poput naknadnog stjecanja kvalifikacija, činimo lako dostupnima.

NAŠ BERLIN SUTRA U Berlinu sutrašnjice nijedno dijete neće krenuti u školu sa zaostatkom. Obvezna predškola od pete godine i jezične provjere osigurat će ranu, ciljanu potporu. Kroz novi predmet „Životne vještine“ djeca će učiti o odgovornom upravljanju financijama, zdravlju i međuljudskim odnosima, a nitko neće ostati prepušten samome sebi – ni u učionici ni na internetu. Cjeloživotno učenje postat će standard, poduprt stabilnim sustavom za strukovno usavršavanje, visoko obrazovanje i prekvalifikaciju.

PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE Norveška: Multidisciplinarni timovi i stabilan omjer broja odgojitelja i djece jamče visoku kvalitetu predškolskog odgoja. Francuska: Obvezno i besplatno predškolsko obrazovanje služi kao snažna poluga za ostvarivanje jednakih životnih prilika. London: Inicijativa London Challenge podiže uspješnost učenika usmjeravanjem resursa u najopterećenije škole. Danska: Empatija je još od 1993. godine obvezan školski predmet u svim školama. Beč: Sustavom jamstva za strukovno obrazovanje svakoj se mladoj osobi osigurava sigurno mjesto za strukovnu izobrazbu. Singapur: Program SkillsFuture svim građanima starijima od 25 godina osigurava vaučer za cjeloživotno obrazovanje.

Berlin stvara

Inovacije, gospodarska snaga i nova radna mjesta

Berlinsko gospodarstvo ima golemu razvojnu snagu, snažan ekosustav za pokretanje tvrtki, vrhunska istraživanja i talente iz cijelog svijeta. No gubi korak u utrci s Münchenom, Londonom i Parizom jer dobre ideje propadaju zbog birokracije i nedostatka kapitala. Berlin stvara tek kada je pokretanje poslovanja jednostavno, kada četvrti i regija ostaju gospodarski snažni, kada su stručnjaci dobrodošli i kada nitko nije izostavljen s tržišta rada.

Naša konkretna rješenja:

Inovacije

- **Od istraživanja do tržišta:** Stvaramo standardizirani okvir za pokretanje *spin-off* tvrtki na sveučilištima. Uvodimo pravedna pravila za intelektualno vlasništvo, osiguravamo pristup laboratorijima te definiramo model sudjelovanja sveučilišta koji potiče poduzetništvo.
- **Jedinstvena kontaktna točka za osnivače:** Uspostavljamo središnji ured za osnivanje tvrtki u metropolitanskoj regiji Berlin-Brandenburg. Ovaj ured pruža cjelovitu potporu – od evaluacije poslovne ideje do same registracije, povezuje osnivače s investitorima i fondovima EU-a te nudi ciljano savjetovanje za poduzetnice.

- **Berlin kao laboratorij i prvi kupac:** Omogućujemo gradu da nove proizvode i rješenja najprije sam testira te ciljano kupuje od *startup* tvrtki. Najmanje pet posto ugovora o javnoj nabavi dodjeljujemo mladim poduzećima. Time potičemo njihove prihode bez potrebe za skupim subvencijama.
- **Berlinski fond budućnosti za *scale-up* poduzeća:** Uspostavljamo krovni fond koji premošćuje investicijski jaz u financiranju zrelih *startupa* u kasnoj fazi rasta te sprječava njihov odlazak iz grada. Fond kroz suinvestiranje privlači privatni rizični kapital i pouzdano aktivira institucionalni kapital, poput osiguravajućih društava i mirovinskih fondova.

Snažni u četvrti, povezani s regijom

- **Očuvanje poduzeća i radnih mjesta:** Gotovo svako drugo poduzeće u Berlinu suočeno je s procesom generacijske tranzicije, a više od 20 posto njih razmatra zatvaranje. Pružamo središnju podršku procesu prijenosa poslovanja te osiguravamo povoljne kredite putem pokrajinske investicijske banke, kako obrtničke radionice, trgovine i ugostiteljski objekti ne bi nestali.
- **Revitalizacija gradskih četvrti:** Digitalno popisujemo prazne poslovne prostore i pojednostavljujemo postupak njihove prenamjene. U napuštenim halama pokrećemo *KiezLabs* – inovativne prostore u kojima obrtnici, samozaposleni građani i kreativci rade zajedno.
- **Umjetna inteligencija (UI) za sve – sigurna i dostupna:** Činimo rješenja temeljena na umjetnoj inteligenciji pristupačnima, priuštivima i sigurnima za berlinska poduzeća, kako bi od njih korist imali i obrtnici i male tvrtke.
- **Zajednička regija budućnosti:** U suradnji s Brandenburgom integrirano planiramo namjenu zemljišta i javni prijevoz. Tako razvijamo našu regiju u snažno europsko središte rasta od kojeg će obje savezne pokrajine imati izravnu korist.

Stručna radna snaga i suvremeno tržište rada

- **Ubrzana integracija na tržište rada:** Uspostavljamo *Welcome Center* – jedinstveno mjesto za brzu i jednostavnu provedbu svih administrativnih poslova. Ubrzat ćemo postupke priznavanja stranih kvalifikacija i diploma te izbjeglicama omogućiti brže zapošljavanje. Time ćemo ubrzati popunjavanje oko 45 000 otvorenih radnih mjesta u berlinskom gospodarstvu.
- **Suzbijanje dugotrajne nezaposlenosti:** Kroz javno subvencionirana radna mjesta i ciljane programe dokvalifikacije otvaramo putove povratka na posao. To se ponajprije odnosi na dugotrajno nezaposlene osobe i mlade bez strukovnog obrazovanja.

NAŠ BERLIN SUTRA U Berlinu sutrašnjice ideje se brzo pretvaraju u uspješne tvrtke, a znanstvena istraživanja u stvarne proizvode. Grad je prvi kupac svojih inovatora, a talenti iz cijelog svijeta dolaze u roku od nekoliko dana, a ne mjeseci. Time potičemo otvaranje novih radnih mjesta na svakom koraku: u gradskim četvrtima, tehnološkom sektoru te u malim i srednjim poduzećima cijele metropolitanske regije.

PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE Zürich: Sveučilište ETH uspostavilo je pravedan standardizirani okvir za pokretanje spin-off tvrtki. Singapur i Helsinki: Sustav javne nabave koristi se kao sustavan pokretač inovacija. Amsterdam: Svi administrativni poslovi za inozemnu stručnu radnu snagu obavljaju se na jednom mjestu i u istom terminu.

Berlin štiti

Sigurnost, zdravlje i zajedništvo

Sigurnost i funkcionalna zdravstvena zaštita temelj su samostalnog života. Zaštita i sloboda nisu suprotnosti: grad koji istinski štiti svoje građane vraća im prostor za slobodno oblikovanje vlastitog života. Međutim, broj nasilnih kaznenih djela raste, Berlin je loše pripremljen za krizne situacije, a zdravstvena skrb ne dopire jednako do svih. Berlin štiti tek kada djelujemo preventivno umjesto da samo reagiramo, kada dosljedno kazneno gonimo počinitelje i pružamo pomoć u neposrednoj blizini građana.

Naša konkretna rješenja:

Sigurnost i zaštita

- **Prevenција i zaštita žrtava:** Jačamo preventivne mjere kroz obrazovni sustav, ulični socijalni rad te programe potpore za djecu i mlade. Počinitelje obiteljskog nasilja obvezujemo na nošenje elektroničke narukvice za praćenje kako bismo spriječili njihovo neprimijećeno približavanje žrtvama. Osiguravamo najmanje 330 dodatnih mjesta u sigurnim kućama za žene te proširujemo interventne usluge pomoći u slučajevima internetskog nasilja.
- **Vrhunski osposobljena policija bliska građanima:** Unapređujemo sustav selekcije i uvodimo obvezno cjeloživotno usavršavanje policijskih službenika. Uz modernije opremanje policijskih snaga, uvodimo i obvezne programe za suzbijanje diskriminacije te za senzibilizaciju u radu s ranjivim skupinama.

- **Rasterećenje policije za veću prisutnost u zajednici:** Jasno razgraničavamo nadležnosti policije i komunalnog redarstva kako bi se policijski službenici posvetili svojim temeljnim zadaćama. Uvodimo elektroničke spise, rješenja temeljena na umjetnoj inteligenciji (UI) za automatizaciju izvješća o intervencijama te tjelesne kamere na odorama uz strogo poštovanje zaštite osobnih podataka. Time policija dobiva više vremena za istrage i patrole.
- **Nijedno dijete ne smije biti zanemareno:** Pružamo ranu podršku obiteljima kroz obiteljske centre i terenske službe prije izbijanja kriznih situacija. Djeca žrtve nasilja više neće biti izložena dugotrajnim institucionalnim procedurama i upućivana od jedne institucije do druge. Širimo uspješan model *Childhood-Hausa* berlinske sveučilišne bolnice *Charité* [health], koji pod jednim krovom okuplja policiju, pravosuđe, medicinske stručnjake te službe za zaštitu djece i mladih.

Krizno upravljanje i civilna zaštita

- **Sustavna spremnost za krizne situacije:** Gradimo skloništa i logističke centre za hitne zalihe. U svih dvanaest okruga uspostavljamo krizne punktove za pomoć u slučaju katastrofe, a u izvanrednim situacijama građane izravno upozoravamo putem sustava *Cell Broadcast*. Primjenom obvezujućeg načela N-1 elektroenergetsku mrežu činimo toliko otpornom da kvar jedne komponente ne može paralizirati grad.

Zdravstvena skrb

- **Dostupna zdravstvena skrb u susjedstvu:** Razvijamo lokalne zdravstvene centre kao lako dostupne primarne točke kontakta. Na tim se mjestima, bez administrativnih prepreka, mogu dobiti savjeti i pomoć, posebice u dijelovima grada u kojima nedostaje liječnika.
- **Sustavna skrb za sve građane:** Ciljano unapređujemo zdravstvenu skrb za ranjive skupine koje često ostaju izvan sustava. To uključuje pacijente koji boluju od teških bolesti povezanih s iscrpljenošću, poput dugotrajnog kovid (Long Covid) i ME/CFS-a, zatim osobe koje se bore s ovisnošću, seksualne radnike, osobe s psihičkim poteškoćama te članove obitelji koji njeguju bolesnike.

Povezanost i društveno zajedništvo

- **Sport za sve:** Otvaramo školska dvorišta i sportske dvorane nakon nastave i vikendom. Slobodne termine činimo dostupnima za rezervaciju putem transparentnoga digitalnog sustava, a djeci iz obitelji s niskim prihodima smanjujemo troškove sudjelovanja putem inicijative *BuT-Pass*.
- **Atraktivna mjesta susreta u svakom okrugu:** Dugoročno osiguravamo opstanak centara u četvrtima, knjižnica te mjesta za susrete mladih i starijih sugrađana. Razvijamo ih u ugodne prostore zajedništva u kojima ne postoji obveza konzumacije ili potrošnje.

NAŠ BERLIN SUTRA U Berlinu sutrašnjice pomoć je uvijek u blizini, bilo da je riječ o nasilju, ovisnostima ili mentalnom zdravlju [health]. U svom susjedstvu pronaći ćete zdravstveni centar koji pruža skrb bez administrativnih prepreka [health]. Policija će biti brza, vrhunski osposobljena i jednako dostupna svim građanima, a u slučaju katastrofe u svakom od dvanaest okruga postojat će krizni punktovi za pomoć. Društveni centri u četvrtima, knjižnice te mjesta susreta generacija bit će žive točke okupljanja svih građana.

PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE Španjolska: Primjena elektroničkih narukvica za praćenje počinitelja učinkovito sprječava femicide tijekom trajanja nadzora. Island i Švedska: Integrirani model Barnahus pod jednim krovom okuplja policiju, pravosuđe, socijalne službe i zdravstvene stručnjake za zaštitu djece. Frankfurt na Majni: Dosljedno razgraničenje nadležnosti između policije i komunalnog redarstva. Berlin i Hamburg: Zdravstveni kiosci djeluju kao lako dostupne, višejezične primarne točke kontakta u javnom zdravstvu. Beč: Besplatni, vođeni treninzi na otvorenom prilagođeni svim generacijama.

Berlin pobjeđuje

Budućnost, otpornost i priroda

Zaštita klime osigurava budućnost nadolazećih generacija i čini Berlin neovisnijim o skupim fosilnim gorivima. Grad je i dalje previše ovisan o ugljenu, nafti i plinu, dok valovi vrućine i obilne oborine već sada sve snažnije pogađaju naš javni prostor. Berlin pobjeđuje tek kada čista energija postane priuštiva i pouzdana, zgrade energetski učinkovitije, građevinski materijali dio kružnoga gospodarstva, a grad u potpunosti otporan na ekstremne klimatske uvjete.

Naša konkretna rješenja:

Klimatski neutralna električna energija i toplinska energija

- **Proizvodnja čiste električne energije:** Postupno zamjenjujemo fosilne elektrane obnovljivim izvorima energije. Ujedno koristimo parkirališta, javne zgrade te prostore uz autoceste i željezničke pruge za postavljanje solarnih panela, dok u suradnji s Brandenburgom ubrzano razvijamo potencijale energije vjetra i sunca.
- **Dobrobit za cijelu zajednicu:** Donošenjem Zakona o građanskoj energiji izravno uključujemo građane Berlina u energetska tranziciju. Balkonske solarne sustave činimo pristupačnijima za najmoprimce, podupiremo energetske zadruge, a tko god proizvodi električnu energiju unutar svog stambenog naselja, može je izravno dijeliti sa susjedima.

- **Pametna elektroenergetska mreža:** Gradimo spremnike energije na ključnim mrežnim čvorištima i ubrzavamo uvođenje pametnih brojila. Tko god troši električnu energiju u razdobljima visoke proizvodnje iz vjetra i sunca, plaća manju cijenu, a tko vraća energiju iz baterije svog električnog automobila natrag u mrežu, time ostvaruje zaradu.
- **Klimatski neutralna toplinska energija:** Sustav daljinskoga grijanja prebacujemo na velike, ekološki prihvatljive toplinske crpke. Koristimo geotermalnu energiju, odnosno toplinu iz dubine zemlje te gradimo sezonske spremnike topline.

Kružno gospodarstvo u građevinskom sektoru

- **Obnova i gradnja prema načelima kruznoga gospodarstva:** Jasnim planom i središnjim savjetodavnim uredom moderniziramo postojeći stambeni fond Berlina na socijalno pravedan i energetski učinkovit način. Građevinski sektor transformiramo u kružno gospodarstvo, zaustavljamo nepotrebna rušenja zgrada te potičemo ponovnu uporabu građevinskih materijala i jednostavnu modernizaciju.

Koncept grada spužve i klimatska otpornost

- **Berlin postaje grad spužva:** Zadržavamo kišnicu na mjestu gdje padne, umjesto da je neiskorištenu odvodi kanalizacijski sustav. Time grad štitimo od obilnih oborina, a ujedno osiguravamo zelene površine tijekom sušnih razdoblja.
- **Zaštita od toplinskih valova:** Proširujemo Akcijski plan za zaštitu od vrućine [health]. Intenzivno ozelenjavamo javne površine te širimo mrežu javnih fontana s pitkom vodom i besplatnih, klimatiziranih javnih prostora.
- **Zaštita voda i prirode:** Dugoročno osiguravamo opskrbu pitkom vodom u Berlinu te stabilan vodostaj rijeke Spree. To postizemo obnovom poplavnih područja i koordiniranim upravljanjem vodnim resursima s Brandenburgom i Saskom. Zeleno-plavim koridorima povezujemo prirodna staništa i potičemo bioraznolikost.

NAŠ BERLIN SUTRA U Berlinu sutrašnjice električna energija dolazit će iz čistih izvora u gradu i regiji, opskrba toplinskom energijom bit će ekološki prihvatljiva i priuštiva, a grad će uspješno odolijevati toplinskim valovima i obilnim oborinama jer će zadržavati vodu poput spužve. Do 2030. godine Berlin će smanjiti emisije CO₂ za 70 posto. Zaštita klime neće učiniti život ovdje skupljim, nego kvalitetnijim.

PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE Kopenhagen: Gotovo klimatski neutralan sustav daljinskoga grijanja koji koristi velike toplinske crpke i industrijsku otpadnu toplinu. Nizozemska: Serijska energetska obnova zgrada prema modelu Energiesprong radikalno smanjuje troškove i ubrzava tranziciju. Pariz: Program „Oasis“ uklanja asfalt i nepropusne podloge u školskim dvorištima pretvarajući ih u klimatizirane proaze i fontane s pitkom vodom. Amsterdam: Mreža zeleno-plavih koridora uspješno povezuje prirodna staništa divlje faune.

Berlin povezuje

Ljude, Europu i svijet

Berlin je europska i otvorena metropola. Ta je otvorenost golem dobitak za gospodarstvo, kulturu i društveno zajedništvo. Europu snažnije stavljamo u središte gradske politike te štitimo raznolikost koja Berlin čini onim što jest. Berlin povezuje tek kada aktivno oblikujemo europske politike, omogućujemo stvarnu participaciju svima koji ovdje žive, pouzdano podupiremo kulturu i upravljamo turizmom na opću korist grada.

Naša konkretna rješenja:

Europa i međunarodna suradnja

- **Europa kao dio svakodnevice:** Jačamo predstavništvo Berlina u Bruxellesu, osposobljavamo gradsku upravu za suradnju na europskoj razini te pojednostavljujemo pristup programu razmjene *Erasmus+*.
- **Aktivacija financiranja i međunarodnih partnerstava:** Strateški koristimo partnerske odnose i bratimljenja gradova za razvoj kulture, gospodarstva i znanstvenih istraživanja. Istodobno se zalažemo za unapređenje brzih željezničkih veza sa susjednim zemljama, posebice s Poljskom i gradom partnerom Varšavom.

Uključivanje i građansko sudjelovanje

- **Integracija bez prepreka:** Uvodimo stalne savjetnike za novopridošle sugrađane koji ih, prema *One-Stop* načelu, vode kroz sve administrativne postupke. Engleski jezik uvodimo kao drugi službeni jezik administrativne komunikacije. Istodobno osiguravamo jedinstvene i dostojanstvene standarde smještaja za izbjeglice te uspostavljamo neovisno tijelo za pritužbe.
- **Pravo odlučivanja za sve stanovnike:** Jačamo građansku participaciju i odgovornost proširenjem prava glasa na sve građane EU-a te otvaranjem građanskih vijeća za sve stanovnike. Naime, oko 40 posto građana Berlina ima migrantsko podrijetlo, dok njih čak četvrtina trenutačno nema pravo glasa.

Održivi turizam i kulturne manifestacije

- **Održiv i kvalitetan turizam:** Berlin pozicioniramo kao moderno i održivo turističko odredište te podržavamo kandidaturu za svjetsku izložbu EXPO 2035. Taj će projekt potaknuti održive urbane inovacije i obnovu povijesnih lokacija za manifestacije u gradu.

Kultura

- **Stabilno i trajno financiranje kulture:** Kratkoročno projektno financiranje zamjenjujemo stabilnim strukturnim financiranjem. Ono mora biti trajno održivo i ravnomjerno raspoređeno u svim gradskim okruzima.
- **Zaštita klupske scene i manifestacija na otvorenom:** Klubove priznajemo kao kulturne institucije. Primjenom načela „Agent of Change“ osiguravamo da troškove zvučne izolacije i zaštite od buke snose investitori novih stambenih zgrada, a ne sami klubovi. Za kreativna događanja na otvorenom osiguravamo posebne zone izvan stambenih četvrti.
- **Pristupačnost kulture za sve građane:** Snažimo kulturno obrazovanje i participaciju neovisno o imovinskom statusu i podrijetlu te proširujemo kulturnu razmjenu na europskoj razini.

NAŠ BERLIN SUTRA U Berlinu sutrašnjice Europa postaje dio svakodnevice: grad aktivno sudjelovati u programima razmjene i razvija brze željezničke veze sa susjednim zemljama. Oko 40 posto građana Berlina s međunarodnim podrijetlom imat će pravo sudjelovanja u političkom odlučivanju, dok će novopridošli sugrađani dobiti stalnog savjetnika umjesto prolaska kroz administrativni labirint. Kultura će biti pouzdano financirana i pristupačna svima – od klupske scene do muzeja.

PRIMJERI NAJBOLJE PRAKSE Sjeverna Rajna-Vestfalija: Integracija je postavljena kao strukturna zadaća s unaprijed osiguranim financijskim sredstvima. Barcelona: Turistički opservatorij koristi podatke za pametno upravljanje tokovima posjetitelja. Düsseldorf: Kulturni razvojni plan temeljen na dijalogu služi kao ogledni primjer na razini cijele Njemačke.